

РЕШЕНИЕ

№ 1

гр. София, 02.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-13, в публично заседание на
шести декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Владимир Вълков

при участието на секретаря Весела Хр. Станчева
като разгледа докладваното от Владимир Вълков Търговско дело №
20231100900058 по описа за 2023 година

Предмет на разглеждане са искове с правно основание чл. 79 ал. 1 вр. чл. 9 от Закона
за задълженията и договорите (ЗЗД) и чл. 92 ЗЗД.

Ищецът „В.С.” ЕООД твърди на 11.12.2020 г. да е сключил договор за охрана с
ответника „МБАЛ Л.“ ЕАД. Твърди се за месеците юни, юли и август 2022 г. ищецът да е
изпълнил възложената му работа. Ответникът не заплатил договореното възнаграждение от
38461,31 лв. месечно, поради което се претендира сумата 115407,93 лв.

Ищецът твърди също така да е договорена неустойка при забавено плащане. Твърди
да е договорено плащане в срок от 60 дни, считано от получаването от ответника на
електронната фактура. Смята периода на забавата да е достигнал договорения между
страните лимит на тази отговорност, поради което претендира сумата 5770,38 лв.

По делото не се установява да е постъпил отговор.

В хода на съдебното производство ищецът сочи да е получил плащане в общ размер
от 58165,59 лв. в това число 38469,31 лв. по фактура № 0000093942/01.07.2022 г. 24543,41
лв. по № 0000094204/ 01.08.2022 г.. По съществото на спора процесуалист представител на
ищеца – юрк. Т., поддържа предявените искове в непогасената част от претенциите за
главница и изцяло претенцията за неустойка.. Претендират се и разноси като е представен
списък. Наведени са доводи и в писмени бележки.

Ответникът не изпраща представител в съдебно заседание и не изразява становище
по съществото на спора.

Като обсъди наведените в процеса доводи и въз основа на събраните по делото

доказателства, преценени при условията на чл. 235 ГПК от фактическа страна намира следното:

Видно от договор изх. № VII-14-11/11.12.20 г. по описа на МБАЛ Л.“ ЕАД на 11.12.2020 г. писмено е изразено съгласие, че ответникът, наричан в договора възложител, възлага на ищеца (наричан в договора изпълнител), срещу възнаграждение в общ размер от 769386,24 лв. без ДДС, платимо ежемесечно, в срок до 60 дни от получаване на електронната фактура за дължимата сума на посочен в договора електронен адрес, да осъществява денонощна въоръжена физическа охрана и пропускателен режим на сградите и прилежащата територия на МБАЛ „Л.“ ЕАД, паркоместата пред нея и намиращите се в сградата движими вещи при детайлизирани условия за отделни територии. Договорът е сключен за срок от 24 месеца при договорена възможност и за прекратяване от страна на възложителя с едномесечно писмено предизвестие. Съгласно т. 5.2 от договора при забава в плащането на месечното възнаграждение възложителят дължи неустойка в размер на 0,5% върху стойността на месечното възнаграждение за всеки ден закъснение, но не повече от 5 % от стойността на месечното възнаграждение.

На 04.08.2022 г. ищецът писмено е уведомен за поискано от възложителя прекратяване на договора, считано от 05.09.2022 г.

По делото не се спори, че ищецът е издал, а видно от представените доказателства и активирал електронни фактури на датата на издаването им, а именно:

1. Фактура № 0000093942/01.07.2022 г. на стойност 38 469,31 лв. при указано натурално съдържание на услугата – униформена обектова охрана месечна такса за период 01.06.22 – 30.06.22
2. Фактура № 0000094204/ 01.08.2022 г. на стойност 38 469,31 лв. при указано натурално съдържание на услугата – униформена обектова охрана месечна такса за период 01.07.22 – 31.07.22 и
3. Фактура № 0000094900/05.09.2022 г. на стойност 38 469,31 лв. при указано натурално съдържание на услугата – униформена обектова охрана месечна такса за период 01.08.22 – 31.08.22.

Със споразумение от 30.05.2023 г. писмено е изразено съгласие, че ответникът дължи фактурираните суми, както и неустойка за забава в предявения размер в това число и неустойка за забава.

При възприетата фактическа обстановка от правна страна съдът намира следното:

По иска с правно основание чл. 79 ал. 1 предл. първо вр. чл. 9 ЗЗД

Ищецът твърди за процесния период страните да са обвързани от сключен помежду им договор. Както е посочено и с доклада по делото така предявената претенция предполага да бъде установено постигнато съгласие ищецът да предоставя услугата за процесния период при претендираното възнаграждение, както и че е изпълнил задълженията си.

Описаното съдържание на правоотношението в исковата молба сочи на ненаименован договор за услуга. Очакваното изпълнение сочи на фактически действия, насочени към постигане на определен резултат. Ето защо и приложими по аналогия се явяват правилата на договора за изработка. Представеният договор онагледява постигнато съгласие при твърдяното съдържание. В процеса не е повдигнат спор досежно надлежното изпълнение на задълженията за охрана, поради което за ищеца е възникнало право на вземане в размер на договореното възнаграждение. Безспорното в процеса частично изпълнение, прието от ищеца в погашение на част от претендираната главница, е довело до частичното погасяване на така предявеното вземане. Естеството на правоотношението му придава продължаващо действие, поради което прекратеният договор не лишава ищеца от правото да получи възнаграждение за предоставена услуга преди прекратяване на правната връзка. При положение, че съдът не е десезиран досежно погасената част, съдът дължи да отрече съществуването му, а искът следва да бъде уважен до сумата от 52395,21 лв.

По иска с правно основание чл. 92 ЗЗД

Законът признава възможност за страните по договор да определят отнапред обезщетение при неизпълнение на договорно задължение, освобождавайки кредитора от необходимостта да доказва конкретно претърпяна вреда и съответно нейния обем. Съдът дължи служебно да се увери, че претендираното право е зачетено от закона.

Макар и неустоечната клауза да произтича от съгласието на страните, обвързващата му сила предпоставя зачитане на установените от закона граници на договорната свобода. Както е имал повод да посочи и Върховният касационен съд в Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС клаузата за неустойка не обвързва страните, ако противоречи на добрите нрави. Правилото на чл. 92 ЗЗД утвърждава изключение от принципа, че в основата на размястване на имуществени блага стои конкретна, възприета от правния ред причина – даденото без основание подлежи на връщане без оглед на обстоятелството, че размястването на блага е станало по волята на далия го (чл. 55 ал. 1 предл. първо ЗЗД). Оправданието на това изключение се явява стимулът за точно изпълнение – друг възприет от правния ред основополагащ принцип. **Обезщетителната функция** на неустойката от своя страна почива на възможни, поради което и обективно предвидими вреди още при сключване на договора. Неустойката покрива тяхната стойност, освобождавайки кредитора от принципно вмененото му задължение да **докаже** вредите, превишаващи размера на договорената неустойка (чл. 92 ал. 1 изр. първо предл. второ ЗЗД).

Имущественото размястване при неустойката не произтича пряко от постигнатото съгласие, а е обусловено от нежелано от страните и от правовия ред обстоятелство – липсващо или неточно изпълнение на обещаното. В тази насока се проявява **обезпечителната функция** на неустойката. Неустоечното задължение

възниква като условно. Опасността при неизпълнение да възникне допълнително задължение за длъжника осигурява стимул за очакваното от закона точно изпълнение. При точното изпълнение размерът на неустойката остава без практическо значение.

Неизпълнението на задължението, доколкото обуславя разменни отношения между страните, повдига въпроса за причината за разместване на имуществени блага. Известният или определяем размер на неустойката и обстоятелството, че такава се дължи и без да е необходимо доказване на конкретна вреда, а дори и такава реално да не е възникнала в конкретния случай, обосновава **санкционната функция** на неустойката. Реализацията ѝ обаче предполага разумен баланс с обезщетителната функция на неустойката. Макар и законът да не изисква еквивалентност между размера на неустойката и възможната, съответно действително настъпилата вреда, предвид утвърдения принцип на обезвреда, приоритетна в това отношение се явява обезщетителната функция. Игнорирането ѝ нарушава принципа за справедливост - основен принцип в правото, обуславящ съблюдаването му и извън ограничените рамки нормативна регулация. Отсъствието на законен интерес, който да бъде посрещнат от неустоечната клауза разкрива противоречие на добрите нрави и в крайна сметка лишава от оправдание имущественото разместване.

В случая неустойката касае изпълнение на парично задължение. Договореният механизъм дерогира законоустановения за компенсиране на вредите от неизпълнение на парично задължение. Макар и възприетата ставка от 0,5 % на ден да сочи на значително превишение законоустановения размер на обезщетението за забава, лимитираният размер на тази отговорност обезпечава нужния баланс предвид възможността за съотнасяне на фингираните по волята на страните и по силата на закона вреди. При тези съображения съдът приема неустоечната клауза за валидна.

В случая се установява и договореното условие за възникване на задължението – неизпълнение на парично задължение в договорения срок, а претендираният размер се включва в дължимия, поради което и така предявения иск следва да бъде уважен изцяло.

По разноските

При установения изход от спора ответникът дължи да възстанови направените от ищеца разноски. Законът възлага в тежест на длъжника и разноските по изпълнението (чл. 78 ЗЗД). Допуснатото неизпълнение ангажира кредитора да си осигури дължимото по предвидения от закона ред и сторените в тази връзка допълнително разноски са в тежест на длъжника. Ето защо и макар искът за главница да е частично уважен, направеният от ищеца разход за държавна такса следва да бъде възложен в тежест на ответника в пълен размер.

Ищецът претендира и юрисконсултско възнаграждение. Нормата на чл. 78 ал. 8 ГПК признава право на страна, чието участие в съдебно производство е осъществена чрез

юрисконсулт, да получи и нормативно установен размер на възнаграждение за квалифицирана защита, предоставена по реда на Закона за правната помощ. При установеното основание за ангажиране отговорността за разноски у ответника, за ищеца възниква и така очертаното вземане.

Съгласно чл. 25 ал. 1 от Закона за правната помощ защитата по гражданско дело с предмет оценяем иск, каквито са и разглежданите в настоящото производство, обуславя възнаграждение в диапазона от 100 лв. до 360 лв. Настоящият състав приема, че при отчитане на обезщетителния характер на отговорността за разноски в съдебното производство, изводим и от нормата на чл. 78 ЗЗД и утвърдения принцип за остойностяване на възнаграждението с оглед извършената работа (арг. от чл. 10 от Наредба за заплащането на правната помощ), длъжникът следва да понесе всеки разход, пряко произтичащ от допуснатото неизпълнение. Ето защо и този разход подлежи на остойностяване според фактическата и правна сложност на спора. Евентуално провокиран допълнителен ангажимент за служител, привлечен да осигурява правното обслужване на страната, обуславя и по-висок размер на така регламентираното обезщетение. В случая предметът на правоотношението не провокира усложнение от правна страна, нито сочи на такова от фактическа страна, каквото не следва и от процесуалното поведение на ответника. Ето защо съдът приема за съответно на правилата възнаграждение за юрисконсулт в минимален размер от 100 лв.

Мотивиран от изложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „Многопрофилна болница за активно лечение „Л.“ ЕАД, ЕИК **** със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „Триадица“ ул. „**** да заплати на **„В.С.“ ЕООД**, ЕИК **** и адрес по делото: гр. София, бул. „**** както следва:

1.

- на основание чл. 79 ал. 1 вр. чл. 9 ЗЗД сумата **52395,21 лв.** – възнаграждение за предоставена услуга по договор от 11.12.2020 г. в това число непогасена част от задължение по фактура № 0000094204/ 01.08.2022 г. в размер на 13925,90 лв. за период от 01.07.2022 г. – 31.07.2022 г. включително и 38 469,31 лв. по фактура № 0000094900/05.09.2022 г. – възнаграждение за охрана периода от 01.08.2022 г. до 31.08.2022 г., включително като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер по фактура № 0000094204/ 01.08.2022 г. и досежно възнаграждение по фактура № 0000093942/01.07.2022 г..
- на основание чл. 92 ЗЗД сумата от **5770,38 лв.** – неустойка по т. 5.2 от договор от 11.12.2020 г. за забавено плащане на задълженията по фактури № 0000093942/01.07.2022 г., № 0000094204/ 01.08.2022 г. и № 0000094900/05.09.2022 г.
- на основание чл. чл. 78 ал. 8 ГПК сумата **100,00 лв.** – юрисконсултско възнаграждение

за защита в производството пред Софийски градски съд.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Апелативен съд-София в двуседмичен срок от връчване на препис, а в частта за разноските – при условията и по реда на чл. 248 ГПК.

Съдия при Софийски градски съд: _____